

Da kvinderne indtog **SPORTENS VERDEN**

Kvinder i sportstøj har ikke altid været en selvfølge. I antikkens OL måtte kvinder faktisk slet ikke være med, men skulle stå på sidelinjen og uddele medaljer og føde små sportsstjerner. Tag med på kvindernes rejse gennem sportshistorien.

Tekst Mette Stepnicka Illustration Rasmus Juul

Når man taler om kvinder og sport, er det oplagt at kaste et blik på OL, som har været afholdt gennem mere end 2.000 år. I de første mange, mange år var legene kun for mænd, selv om der alle dage har stået i OL-chartret, at det er en menneskeret at dyrke idræt.

Begrebet "menneske" blev åbenbart forstået temmelig snævert dengang i antikken, for

da var det udelukkende mænd, der måtte deltage. Ja, faktisk kun frie mænd. Slaver og kvinder var forment adgang. Når kvinder ikke måtte deltage i OL, var det ikke, fordi det var forbudt for kvinder at dyrke idræt, det måtte de hjertens gerne (hvis de kunne finde tid mellem madlavning og børnefødsler). Det var bare ikke tilladt, når det foregik offentligt.

Om OL af den grund blev lidt

ensformigt i længden, vides ikke. Faktum er dog, at antikkens OL gik død i næsten 1.500 år, indtil franskmænden Pierre de Coubertin i 1896 genopfandt konceptet som det, der i dag kaldes de moderne olympiske lege.

De Coubertin var heller ikke så glad for det dér med kvinder på sportspladser. Inden for sportsverdenen er kvinders eneste opgaver at overrække

medaljer og føde sønner, der kan deltage i de olympiske lege, mente han. Derfor tildelte Den Olympiske Komité i 1912 en medalje til en svensk kvinde, fordi alle hendes seks sønner havde deltaget i OL.

Kvinder mod mænd

De Coubertin endte dog alligevel med at måtte bøje sig, og ved OL i Paris i 1900 fik kvinder for første gang lov til at deltage i

sportskonkurrencerne, dog kun i de to discipliner tennis og golf – og på lige fod med mændene.

Lad os bare sige, at det gik både op og ned. Særligt op ad bakke gik det for 800-meter-løberne i Amsterdam i 1928, hvor kvinderne havde fået adgang til atletikkonkurrencerne. Flere af de kvindelige løbere faldt nemlig udmattede om på jorden efter at have passeret målstrengen. Selv om vinderen ikke var synderlig udkørt, konkluderede man, at kvinder slet ikke var stærke nok til den slags belastninger, og først i 1960 deltog kvinder igen i 800-meter-løb.

Andre gange gik det strygende med at hamle op med mændene. Således vandt danskeren Lis Hartel i 1952 som den første nogensinde en medalje i en konkurrence mod mænd ved at snuppe sølvmedaljen i dressurridning.

Kønsforvirring

Først i 1984 blev OL-disciplinerne kønsopdelt, og der er

ikke længere nogen discipliner, der er forbeholdt mænd. Til gengæld har kvinderne sat sig tungt på to discipliner, som ingen mænd dyrker på OL-niveau, nemlig synkronsvømning og rytmisk sportsgymnastik.

Med de kønsopdelte discipliner har nogle mænd måske følt det sværere at hævde sig. I hvert fald er det flere gange gennem sportshistorien sket, at mænd har sneget sig ind i kvindekonkurrencerne. Det var tilfældet i 1936, hvor Hitler var så forhippet på at bevise den ariske races overlegenhed, at han opstillede højdespringeren Hermann Ratjen i kvindernes konkurrence under navnet Dora. Desværre kom Dora kun på fjerdepladsen, overgået af tre rigtige kvinder. Men her sluttede ydmygelsen ikke. Efter Anden Verdenskrig blev Dora

genkendt på en restaurant, hvor hun arbejdede under dåbsnavnet Hermann.

Kønsforvirringen var også til at tage og føle på i 1960'erne, hvor de sovjetiske søstre Ta-

■ HITLER VAR SÅ FORHIPPET PÅ AT BEVISE DEN ARISKE RACES OVERLEGENHED, AT HAN OPSTILLEDE HØJDESPRINGEREN HERMANN RATJEN I KVINDERNES KONKURRENCE UNDER NAVNET DORA.

mara og Irina Press dominerede de kvindelige atletikkonkurrencer. De to søstre var temmelig mandhaftige. Mistænkeligt mandhaftige, mente mange, og derfor gik de i folkemunde under navnet Brødrene Press. Hvorvidt de rent faktisk var mænd, blev aldrig afklaret, men i 1966, hvor man indførte konstest af atleter, forsvandt de to pudsigt nok fuldstændig fra sportsverdenen.

Tab og vind med samme sind

I antikken var en OL-sejr det største, et menneske kunne opnå. Man deltog udelukkende for at vinde, så der var ingen sølv- eller bronzemedaljer. De Coubertins ideal for det moderne OL var imidlertid travere om, at det vigtigste ikke er at vinde, men at deltage. Det ideal er dog ikke altid blevet efterlevet i praksis, når damerne har kastet sig over sporten. Flere kvindelige sportsudøvere i verdenshistorien er nemlig faldet for fristelsen til en let sejr.

Helt efter planen gik det ikke for cubaneren Rosie Ruiz, som i 1980 bare ville vinde Boston Marathon. Så i stedet for solidarisk at løbe med fra start, stillede hun sig blandt publikum tæt på målstrengen og sprang ind på banen, da de forreste løbere nærmede sig. Hun blev kåret som vinder, men sejrusrusen varede kun få dage, så blev hun afsløret.

At kvinde er kvinde værst er den amerikanske kunstskøjteløber Tonya Harding et knap så nydeligt eksempel på. Ved vinter-OL i Lillehammer i 1994 hyrede hun i ledtog med sin eksmand et tæskehold, der skulle brække benet på konkurrenten Nancy Kerrigan, så hun ikke kunne deltage i kampen om guldet. Nancy Kerrigan kom dog ikke mere til skade, end at hun godt kunne være med. Hun løb med sølvet, mens Harding

måtte nøjes med en ottendeplads – og udelukkelse fra sporten på livstid.

Men til trods for tøsefiddler og snydagtige madammer kan kvinder så nyde, at de har en større chance for at overleve en omgang

træning. Mænd har nemlig 20 gange større risiko for at falde døde om af et hjertetilfælde under sportsudøvelse end kvinder. Ifølge en undersøgelse fra Georges-Pompidou-hospitalet skyldes det, at mænd træner hårdere og desuden er mere tilbøjelige til at have blokeringer i arterierne, der leverer blod til hjertet. Så måske flere mænd skulle overveje at gøre Rosie Ruiz kunsten efter. ■